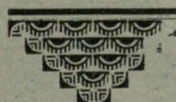
CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

Hod V. Wilnia, 15 Listapada 1932 h. Nr. 11.

„NIE ADNYM CHLEBAM ŽYWIE ČAŁAWIEK, ALE ŪSIAKIM SŁOWAM, ŠTO WYCHODZIĆ Z WUSNAŬ BOŽYCH".

(Mat. 4—4).

ŹMIEST № 11.

„CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA"

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIS

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA" KAŠTUJE:
na hod . . 4 zał.
na paŭhodu 2
na 3 mies. 1
na 1 „ 0,50

ABWIESTKI ŹMIAŠČAJUCCA tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć: całaja bačyna 40 zał., 1/2 bačyny 20 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 bačyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI: Wilnia, zawułak św. Mikałaja Nr. 8—3
(Wilno, zauł. św. Mikołaja 8—3).

Redaktar pryjmaje ad 9—12.

PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM ČANA NUMARU 20 HR.

CHRYSCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČĄSOPIŚ.
WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod V	Wilnia, 15 Listapada 1932 h.	Nr. 11.

Ciarnisty šlach Unii.

Ad niekatoraha času na biełaruskich ziemlach pad Polščaj siarod prawasłaŭnych Biełarusaŭ prawodzicca praca dziela złučeńnia ich z Katalickim Kaściołam. Prawodzicca ideja tak zwanaj Unii, sutnaść jakoj u tym, što prawasłaŭnyja pryznajuć najwyšejšuju ŭładu św. Ajca i ŭsie dohmaty, jakija wyznaje Katalicki Kaścioł, trymajučysia adnačasna i nadalej swajho ŭschodniaha, sławianskaha abradu i ŭsich carkoŭnych zwyčajaŭ i prawoŭ.

Dziela pašyrańnia idei Unii Apost. Stalica wyznačyła asobnaha biskupa J. E. M. Čarneckaha, pajawiłasia misija a.a. Jezuitaŭ uschodniaha abradu ŭ Albertynie kala Słonima i Unijackaja Duch. Seminaryja ŭ Dubnie na Wałyni, u jakich hadujucca takža i Biełarusy, jak budučyja pracaŭniki na unijackaj niwie. Jość takža ŭžo siam-tam na našych ziemlach unijackija parafii, dzie pracujuć pierawažna Biełaruskija świaščeńniki ci to z byŭšych prawasłaŭnych, ci z łacińnikaŭ.

Praca adnak u nas unijackaja idzie dawoli ciažka, šlach jaje sapraŭdy ciarnisty. Cierni hetyja wyrastajuć mienš z pryčyny samoha narodu, a pierawažna z pryčyn dalejšych, wonkawych, z pryčyn palityčnych. Polskija palityčnyja pryčyny byli pry naradzinach i dalejšym isnawańni Unii Bieraściejskaj i zawiali jaje ŭ tupik, a rasiejskija palityčnyja pryčyny Bieraściejskuju uniju źlikwidawali.

Ciapier, kali Apost. Stalica ŭznoŭ zasiawaje dobraje ziernie na unijackaj niwie, uznoŭ na pieraškodzie stanawicca palityka polskaja i nawat rasiejskaja, tolki wiedama, heta apošniaja całkom niaznačnuju tut ihraje rol.

Sučasnaja polskaja hramadzka-palityčnaja dumka ahułam wystupaje prociŭ Unii na našych ziemlach, ale wystupaje prociŭ jaje nie adnalita, a rozna.

Sanacyja, jakaja ciapier sapraŭdy kiruje Polščaj, wystupaje prociŭ Unii, bo ŭważaje, što prawasłaŭje pry ŭmiełaj palitycy lohka staniecca pasłušnym u rukach świeckaj ułady, a z Unijaj heta niemahčyma dy aprača taho Unija ŭ našym časie, kali adradžajecca narod biełaruski, moža stacca sapraŭdy jaho aporaj jak heta jość u Haliččynie z Ukraincami.

Uznoŭ-ža z druhoha boku — endecyja polskaja takža idzie prociŭ Unii, ale jana, inakš baronić swajo hetkaje stanowišča — jana ŭważaje, što prawasłaŭnych Biełarusaŭ treba pieraciahwać na abrad łacinski, bo ŭ hetym abradzie lahčej ich možna spolščyć.

Jak bačym, adzin kirunak polskaj dumki ab Unii i druhi, jakija atkryta prajaŭlajucca ŭ polskich sanacyjnych i endeckich hazetach — čysta pahanskija, nacyjanalistyčnyja. Ale jość u Polščy kirunak dumki što da Unii sapraŭdy chryścijanski, sapraŭdy katalicki, choć jon, wiedama, u mienšaści. Dumki hetaha polskaha kirunku niadaŭna pryhoža wykazaŭ na bačynach „Kur. Warsz." (Nr. 293) Ks. Z. Choromański, sekretar arcybiskupskaj waršaŭskaj kuryi. Adtul dawiedwajemsia ab Unii nastupnaje: — Uniju robić ani Polšč, ani Rasieja, ale Kaścioł Katalicki i Prawasłaŭje. Unija jość dziejnaściaj wiery i zatym jaje charaktar naskroś relihijny, boski, światy. Unija zatym nia moža być zaležnaj ad intaresaŭ čyichniebudź narodnych, ci palityčnych. Usie intaresy dačasnyja pawinny być z relihijnymi, a znača i z sprawaj Unii zharmanizawanyja zhodna z hałoŭnymi, padstawowymi nakazami najwyšejšaha i niepamylnaha kiraŭnika Kaścioła, św. Ajca. Kaścioł Katalicki nia moža stacca aružžam ani łacinizacyi, ani polonizacyi, ani rusyfakacyi. Kaścioł jość paŭsiudny, dyk znajdziecca ŭ im miejsca na ŭsie hodnyja formy abradawyja i na ŭsie mowy roznych narodaŭ... —

Woś hetak dumajuć ab Unii Palaki praŭdziwyja kataliki. My, Biełarusy Kataliki, dumajem takža. Ale treba, kab dumki našy stalisia čynam. My pawinny na zaklik św. Ajca stać u rady zmaharoŭ za relihijnaje abjadnańnie našaha narodu, a hetym samym i za abjadnańnie jaho ahułam duchowaje, narodnaje. Ciarnisty šlach Unii strašyć nas nie pawinien. Luboŭ da Praŭdy cierni henyja pieramienie ŭ roży...

LEKCYJA I EWANELIJA NA I NIADZIELU ADWENTU.

I.

Braty, wy wiedajecie, što ŭžo čas ad snu nam prabudzicca. Bo ciapier bližej zbaŭleńnie naša, čym kali my ŭwieryli. Noč adyjšła, a dzień prybliziŭsia. Dyk adkińma ŭčynki ciemry i adzieńmosia ŭ zbroju światła. Jak u dzień, prystojna pastupajmo: nie ŭ bankiecie i pjanstwie, nie ŭ biasstydnaści i raspuście, nie ŭ kałatni i ŭ zajzdraści, ale pryadzieńciesia ŭ Hospada Jezusa Chrysta. (Ryml. 13,11—14).

II.

U heny čas skazaŭ Jezus swaim wučniam: buduć znaki na soncy i miesiacy i zorach, a na ziamli pryhniečańnie narodaŭ dziela šumu mora i nawalnicy. Ludzi sochnuć buduć ad strachu i ad čakańnia taho, što maje pryjści na ŭwieś świet, bo siły niabiesnyja parušany buduć. I tady ŭbačać Syna čaławiačaha, idučy ŭ chmary z wialikaj siłaj i sławaj. A kali pačnie heta dziejecca, uważajcie i padymajcie hałowy wašy, bo prybližajecca adkupleńnie waša. I skazaŭ im prypowieść: pahladziecie na fihowaje drewa i na ŭsie drewy: kali ŭžo z siabie wydajuć płod, wiedajecie, što ŭžo blizka leta. Tak i wy, kali ŭbačycie, što heta ŭsio dziejecca, znajcie, što blizka waładarstwa Božaje. Sapraŭdy kažu wam: nie praminie rod hety, jak usio zhudziecca. Nieba j ziamla praminuć, ale słowy maje nie praminuć. (Łuk. 21,25-33).

Mała pračytać hazetu samomu: treba jaje pračytać sabranym susiedziam razam!

Katalickaja Akcyja i ŭrady dziaržawaŭ.

Urady sučasnych dziaržawaŭ možna boło-b padzialić na dźwie hrupy: adny, jak ich nazywajuć, prawyja, druhija lewyja

U adnosinach da Katalickaj Akcyi lewyja ŭrady zajmajuć stanowišča wyrazna warožaje, bo heta ŭrady sacyjalistyčna-kamunistyčnyja abo masonskija, katoryja, jak usim wiedama, adkryta zmahajucca z relihijaj.

Pahladzimo ciapier, jakija adnosiny da Katalickaj Akcyi ŭradaŭ prawych. Hetymi ŭradami kiruje pierawažna duch nacyjanalizmu, katoraha z nawukaj Chrystowaj pahadzić nia možna, bo Chrystus nawučaje lubić *usich*, być da ŭsich sprawiadliwym a nacyjanalizm nakazwaje lubić tolki swoj narod z kryŭdaju dla druhich. Dziela hetaha my bačym, što to siam, to tam i ŭ dziaržawach z uradami prawymi zdarajucca začepki Kaścioła za Katalickuju Akcyju, katoraja jość nia što inšaje, jak raspaŭsiudžwańnie *nawuki Chrystowaj* praz ludziej świeckich.

Takim paradkam my bačym, što ŭsie urady Katalickaj Akcyi nie spahadajuć. Heta nam katalikom treba mieć na pamiaci i być pryhatoŭlenymi na ŭsiakija mahčymaści, usiakija prašledawańni.

Ale heta nas nie pawinna pałochać, nas, što chočamo panawańnia Chrystusa na świecie; nie pawinna heta adstrašać nas ad apostalskaj pracy, bo heta nia nawość. Sam Chrystus skazaŭ: „*Mianie prašledawali i was prašledawać buduć*", ale „*chto wytrymaje da kanca, toj budzie zbaŭleny*."

A što da akančalnaj pieramohi, to adnaka-ž jana pa staranie Chrystusa. I jak Jon, choć zda-

W. A.

Betlejka. 3)

Abrazok u adnym akcie.

SCENA IV.

(Padčas astatniaj strofki „Pacieš nas", chor za scenaj piaje cichieńka (pianissimo) — Gloria, gloria! (Zacichaje).

Symonka — Niehdzie čuwać piajańnie (Nadsłuchiwaje).

Jakubok — I ja čuŭ; ale heta wielmi daloka. I nadta-ž pryhožy hołas! prosta jak-by anielski.

Dawid. — Boh z wami, maje dzieci: heta musić recha našych hałasoŭ. Hdzie-ž-by tut, na takoj pustyni, mahło być čyjo piajańnie, i to siarod hłuchoj nočy?... U takoj cišy recha wielmi jasna adbiwajecca i waračajecca nazad.

Symonka / Jakubok — A moža i recha...

Chor. — (Pianissimo, crescendo) — Gloria... gloria...

Symonka — Dziadula, čuješ? iznoŭ... (Nadsłuchiwajuć).

Chor — (Crescendo) — Gloria, gloria in excelsis Deo!...

Dawid (Padaje na twar, pośle na kaleniach) — Ach, moj Boža, wieru Tabie! Woś widžu tuju samuju jasnaść i hałasy, što čuŭ i bačyŭ siahońnia ŭwa śnie. Dzieci maje! budziem malicca. Paŭtarajcie sa mnoju. — Boža Abrahama!... Boža Izaaka!... Boža Jakuba!... zžalsia nad nami.

Symonka / Jakubok) (Na kaleniach, a Dawid padniaŭšy ruki ŭ haru. Chłopcy paŭtarajuć za dziedam. Dzied wielmi silna akcentuje „Jakuba").

SCENA V.

Anioł — (Uwachodzić. Jasnaść bje ad jaho) — Nia bojciesia, pastuški! Bo abjaŭlaju wam wialikuju radaść, katoraja budzie i ŭsiamu narodu, bo siahońnia naradziŭsia wam

Dzień Zadušny.

M A R Y).*

Na mahiłkach, na wiaskowych
Brodziać mary...
Chadžu ŭ strachu, ŭ zamirańni,
Wo-dzie čary!...
Cieni-trupy paadkryli
Swaje wočy,
Hladziać z dziwam, što na świecie
Robiać ŭ nočy.
Hlań — widać, jak ludzi skačuć
I šalejuć.
I čuwacca jenk biazdolnych,
Jak marniejuć.
Widać wo, jak ludzi darma
Ŭ haru pnucca,
I čuwać, jak da bahastwa
Jany rwucca.
Widać tut, jak dužy słaboha
Zhibaje,
Čuwać tut, jak biedny los swoj
Praklinaje.
Widziš, bracie, jak śmiajucca
Jany z Boha,
Jak idzieć Jamu suprociŭ
Duža-mnoha.
Hlań ŭ swiatyni, što ubačyš
Na aŭtary?
Bolš ludziam, a redka Bohu
Tam afiary.
Oj pasłuchaj, čaho prosiać
Jany z Nieba:
Peŭna sławy, abo hrošaj,
Abo chleba...
Na mahiłkach na wiaskowych
Kryž schiliŭsia —
Ja u strachu, ŭ zamirańni
Pawaliŭsia.
Cieni-mary zapiajali
Hurmam-choram,
A ich pieśnia paniasłasia
Ŭwyś da zoraŭ.
„Braty-ludzcy, zychadzicie
U mahiłu.
Zrazumiejcie, našto tracili
Wy siłu.
Žyćcio waša wam jak recha,
Adzawiecca,
Sprawiadliwym tut ščaśliwa
Pawiadziecca,
Ludzcy-žywy, budźcie dobry,
Jak anioły:
Tut za hrobam was čakaje
Raj wiasioły.
Kali-ž dušy wašy buduć
Złom napity:
Tady ščaście i świet duchaŭ
Wam zakryty.
1913 h. *KAZ. SWĄJAK.*

*) Nihdzie dahetul nie drukawany wierš Kaz. Swajaka.

jecca pakanany, pieramoh swaich worahaŭ, jak pahaniec Longin, udaryŭšy dzidaj u bok Jezusa, sam praz heta nawiarnuŭsia — tak kožny ŭdar u Kaścioł światy, katory jość mistyčnym Ciełam Jezusa, prywiadzie raniej ci paźniej da nawarotu tych, što hety Kaścioł praśledujuć. Chrystus pieramahaje...

D. Aniško.

Zbawiciel, katory jość Chrystus-Mesyjaš — u stajency Betlejemskaj. A taki wam daju znak: idzicie da Betlejem, znajdziecie tam dziciatka pałožana ŭ žołabie i Maryju Matku Jahonuju.

Chor — (forte) — Gloria, gloria, gloria in excelsis Deo! (Try razy).

Jakubok (Budzić niamoha) — Ustawaj, pahladzi!

Niemy — Mu-u-u, me-e-e. (Ustaje i adrazu padsuwajecca da Anioła i chwataje jaho za sukienku. Dawid choča zatrymać Niemaha, ale jon wyrywajecca).

Dawid — A, Božačka, što jamu zrabiłasia?

Niemy — Mu-u-u, me-e-e! (Prypadaje da noh Anioła).

Anioł (Daje Dawidu znak, kab nie čapaŭ niemaha). — I jašče daju wam druhi znak: woś prahaworyć hety niemy i jazyk jahony raźwiažacca Boskaj mocaj, kab wy paznali abjaŭlenuju praŭdu, što ja jość pasłany praz Boha.

Niemy. — Mu-u-u, me-e-e! O, ho,ho-o-o! (Pačynaje śmiajacca, plaskać u dałońki. Pośle prypadaje da Dawida i, całujučy jaho ŭ ruku, haworyć:) — Dziadulka moj, Dziaduńka! (Da chłopcaŭ) — Bratočki maje! mileńkija, ja ŭžo nia budu niemy! (Anioł niaznačna wychodzie sa sceny).

SCENA VI.

Symonka) (Na pieraboj) — Haworyć,
Jakubok) haworyć! aj, jej! (Bjuć u dałoni) — Hawary jašče, hawary! Ci ŭsio ŭmieješ? Nu, nu!

Niemy — Ach, jaki ja ščaśliwy! taki samy jak i wy.

Jakubok — A, hdzie Anioł? Tolki što byŭ tut.

Symonka — Źnik, prapaŭ! Ach, jaki jon charošy.

Jakubok — Charošy, to charošy, ale hdzie jon? hdzie jon?

Niemy. — Što jon wam hawaryŭ? Ja tahdy jašče ničoha nia moh ani čuć, ani hawaryć. Ale, ciapier ja ŭsio čuju i mahu hawaryć, tak jak i wy. Wot što!

Kataliki ŭschodnich abradaŭ.

My prywykli razumieć, što kataliki heta tyja chryścijanie, jakija ŭ swaim liturhičnym žyćci karystajucca łacinskim abradam. Da hetkich katalikoŭ łacinnikaŭ pad Polščaj naležać i Biełarusy, likam bolš-mienš miljon asob. Ale značeńnie słowa „katalik“ kudy šyrejšaje, jak my prywykli jaho razumieć. Katalikom zawiecca nia tolki toj, chto ŭ žyćci swaim relihijnym karystajecca łacinskim abradam, ale kožny chryścijanin, jaki wyznaje adnu katalickuju paŭsiudnuju, apostalskuju wieru pad najwyšejšym kiraŭnictwam nastupnika św. Piatra Apostała Rymskaha biskupa św. Ajca. A da hetkich naležać nia tolki łacinniki, ale i chryścijanie inšych abradaŭ, jakija — kab adroźnić ich ad abradu łacinskaha, pryniataha narodami Zachodniaj Eŭropy — nazywajucca abradami ŭschodnimi, pryniatyja mnohimi narodami ŭschodniaj i paŭdzionnaj Eŭropy, a tak-ža Afryki i Azii.

Dziela kirawańnia katalikami ŭschodnich abradaŭ, u Rymie isnuje „Konhrehacyja dla spraŭ Uschodniaha Kaścioła“, heta jak-by takoje ministerstwa, na čale z samym św. Ajcom. Woś-ža niadaŭna, u sioletnim hodzie, Konhrehacyja heta wydała asobnaj knižkaj statystyku katalikoŭ uschodnich abradaŭ, padajučy adnačasna karotkuju ich historyju. Usich uschodnich abradaŭ kniha hena wyličaje piać. Pryhledzimsia da ich bližej.

1. Abrad Aleksandryjski. Naležać da jaho *Kopty*, što žywuć u Ehipcie (Afryka), heta patomki staradaŭnych Ehipcyjan. Mowa ich padzielena na try haworki, pachodzić ad mowy staraehipskaj. Mowa heta ich užo niažywaja, užywajecca jana tolki ŭ liturhii. Haworać Kopty mowaj swaich pieramožnikaŭ Arabaŭ. Mowy hetaj častkowa ŭžywajuć tak-ža i ŭ Liturhii.

Koptaŭ złučanych z Katalickim Kaściołam — 32,300, katalickaha koptyjskaha duchawienstwa — 66 asob.

Da taho-ž Aleksandryjskaha abradu naležać jašče tak-ža *Etiopy abo Abisincy.* Narod hety žywie tak-ža ŭ Afrycy, bolš na poŭdzień ad Koptaŭ. Staradaŭnaja ich mowa była semickaja, jakaja tak-ža ŭžo addaŭna wyšła z užyćcia. Haworać dźwuma miajscowymi hutarkami. Kaścielnyja knihi pierawiedzieny abo z mowy koptyjskaj, abo z arabskaj.

Etiopaŭ katalikoŭ — 29,837, katalickaha duchawienstwa — 89.

2. Abrad Antiochijski abo syryjski. Naležać da jaho *Malankarcy.* Žywuć u paŭdzionna-zachodniaj častcy Indyi. Liturhičnaja mowa ŭ ich syryjskaja ŭschodniaja. Katalikoŭ — 9,000, duchawienstwa katalickaha — 35.

Naležać jašče da hetaha abradu *Maronity.* Nazowu swaju wywodziać ad św. Marona z IV st. Heta adziny narod uschodniaha abradu, jaki wytrywaŭ wierna pry Katalickim Kaściele. Usie jany kataliki, jakich jość 366,015. Duchawienstwa 1,012. Baćkaŭščyna ich — Syryja ŭ Małoj Azii, dzie jany ciapier majuć swaju tak zw. Libanskuju Respubliku pad protektaratam Francyi. Mnoha ich tak-ža paza baćkaŭščynaj, jak u Palestynie, Ehipcie, a nawat i ŭ Amerycy. Mowa ich heta daŭniejšaja mowa syryjskaja, a ad w. XVIII —arabskaja. Abrad ich u sutnaści Antyochijski z mnohimi ŭłasnymi syryjskimi dadatkami. Mowa liturhičnaja ŭ ich syryjskaja zachodniaja.

Da hetaha abradu naležać urešcie *Syryjcy.*

U s i e — Dziakuj Bohu, dziakuj Bohu!

N i e m y — Kali ja spaŭ, dyk widzieŭ praz son, jak pryjšła da mianie dobraja, jasnaja Pania z maleńkim dziciatkam: jana i kaža: „Prasi Anioła, a jon tabie raźwiaža jazyk“. Nu, jak ja prabudziŭsia — widžu Anioł — ja da jaho, a dziadula nia puskaje... O, kab wy wiedali, jak ciažka niemamu žyć na świecie! Chočaš što skazać, dy tolki mu-u-u, me-e-e!...

D a w i d. — Dzieci maje, daražeńkija! pasłuchajcie: Ja ciełaje žyćcio maliŭsia Bohu, kab pazwoliŭ mnie pierad śmierciaj ahladać na swaje wočy Mesyjaša-Zbawiciela. I woś Boh mianie pasłuchaŭ. Dziakuj Tabie, Boža Najwyšejšy! (Padaje na ziamlu i bje pakłon) — A ciapier pabiažym da Betlejem: addadziom pakłon Mesyjašu i jahonaj Matcy i budziem im służyć na wieki!

S y m o n k a — Pojdziem usie, a ja pabiahu napierad.

J a k u b o k. — A jak pakiniem awiečki? Na prošłaj niadzieli šakały razarwali pad Betlejem dziesiać awiečak. Moža ty, Symonka, astaniešsia papaświć: jak my wierniemsia z stajenki, tahdy pojdzieš i ty — my ciabie puścim, nia bojsia!

S y m o n k a — Oho, kab ja dy astaŭsia! Nie, bratok, ja pabiahu samy pieršy: ja budu Mesyjašu służyć, a ty siadzi sabie tut, kali chočaš.

D a w i d. — Boh Najwyšejšy, katory nam pasłaŭ Anioła, Hospad Miłaserny, katory ŭčyniŭ cud dla hetaha niamowy — Jon (uznosić ruki ŭ haru)—budzie ścierahčy našyja stady i ničoha błahoha im nia staniecca. A my pojdziem da Betlejem usie! Boža, budź pachwalony! Światoje Imia Twajo! Sabaoth! (padaje na ziamlu).

U s i e — Pojdziem skarej, pojdziem! (Sabirajucca paśpiešna: nakładajuć torby, biaruć pałki).

J a k u b o k — Ubačym taho pryhožaha anioła.

S y m o n k a — Što tam Anioł — Mesyjaša ŭbačym, a ja budu jamu służyć!

N i e m y — I tuju dobruju Paniu, što mianie paratawała i Božaje Dziciatka.

U s i e — (Pačynajuć kružyć pa scenie,

Žywuć jany ŭ Syryi, Palestynie, Ehipcie, u Amerycy i ŭ Iraku (Małaja Azija). U žyćci štodziennym užywajuć jany mowu arabskuju, a ŭ liturhii — syryjskuju zachodniuju.

Syryjcaŭ katalikoŭ jość 71,354, katalickaha duchawienstwa — 164 asoby.

3. *Abrad Armianski*. Naležać da jaho *Armianie*. Žywuć jany ŭ Armenii (Małaja Azija), a tak-ža na Kaŭkazie i ŭ inšych krajoch, jak napr. u Haličynie.

Abrad armianski paŭstaŭ z antiochijskaha i z hreckaha i z .ułasnych armianskich dadatkaŭ. Liturhičnaja mowa ŭ ich armianskaja, adnak mnohija Armianie jaje ŭžo nie razumiejuć i haworać pa arabsku, abo pa turecku. Adbywajecca ŭ ich tak-ža narodnaje adradžeńnie.

Armian katalikoŭ — 99,274, katalickaha duchawienstwa — 113 asob.

4. *Abrad Chaldejski*. Naležać da jaho *Chaldejcy*. Heta Syryjcy, što žywuć u Persii. Mowa ŭ ich syryjskaja. Abrad ich antyochijski abo syryjski, z ułasnymi dadatkami.

Chaldejcaŭ katalikoŭ — 71,642, katalickaha duchawienstwa 155 asob.

Naležać tak-ža da hetaha abradu *Malabarcy*. Heta toj samy narod, što i Malankarcy, jakija žywuć u zach.-paŭdzionnaj Indyi. Mowa ich pachodžańnia sanskryckaha. Chryścijanstwa i abrad pryniali ad Chaldejcaŭ. Mowa liturhičnaja — syryjskaja ŭschodniaja.

Malabarcaŭ katalikoŭ — 532,351, katalickaha duchawienstwa 636 asob.

5. *Abrad Wizantyjski abo Hrecki*. Naležać da jaho: *Albancy*. U liturhii ŭžywajuć mowu hreckuju, ale pawoli ŭwodziać swaju narodnuju. Pokulšto ŭsie jany (172,610) jašče niekataliki. Pracuje tam adzin katalicki misyjanar ichnaha abradu.

Baŭhary. Užywajuć u liturhii stara-baŭharskaj abo carkoŭna-sławianskaj mowy. Baŭharaŭ katalikoŭ — 5,598, katalickaha duchawienstwa — 41.

Hreki. U liturhii ŭžywajuć stara-hreckaj mowy. Katalikoŭ tam 2,148, katalickaha duchawienstwa 15 asob.

Italo-Albancy. Wiernych — 50,850, duchawienstwa — 61. Liturhičnaja mowa hreckaja.

Juhasławianie: Charwaty (kala 13 tys.), Ukraincy z Padkarpaćcia, Ukraincy ŭ Bosnii, Makiedoncy i inš. Razam katalikoŭ — 54,000, duchawienstwa — 58.

Melchity. Heta Araby kataliki hreckaha abradu, z arabskaju liturhičnaju mowaju. Žywuć u Palestynie i Syryi. Melchitaŭ katalikoŭ 166,214, duchawienstwa katalickaha — 167 asob.

Rumyny. Heta kataliki hreckaha abradu z rumynskaj mowaj u liturhii. Rumynaŭ katalikoŭ 1,395,000, katalickaha duchawienstwa — 1,628.

Madziary. Kataliki hreckaha abradu, što ŭ liturhii ŭžywajuć mowy carkoŭna-sławianskaj, a žadali-b užywać swaju ŭłasnuju madziarskuju mowu, ale na što dahetul ad Apost. Stalicy nia majuć dazwołu. Madziaraŭ katalikoŭ — 142,000, duchawienstwa 106 asob.

Ukraincy. Katalikoŭ ukraincaŭ uschodniaha hreckaha abradu z liturhičnaj stara-sławianskaj mowaj naličajecca ŭsich razam u Haličynie i ŭ inšych krajoch — 5,162,385, duchawienstwa 3,562 asoby.

Z usiaho skazanaha bačym, što da Katalickaha Kaścioła, apračа katalikoŭ łacinskaha abradu, naleža niamała rožnych narodaŭ piacioch pieraličanych abradaŭ całkom inšych ad łacinskaha, abradaŭ uschodnich. Usich hetkich

---

kruhom ahnišča: napieradzie Symonka, pośle Niemy, Jakubik i, kryšku astajučysia, Dawid. Piajuć.)

— Pojdziem, pojdziem u stajenku,
Budziem bačyć tam panienku,
Što Jezusa naradziła
I na siency pałažyła
(dwa razy.)

Ty ad wieku byŭ čakany,
Praz prarokaŭ pažadany:
Boh Pradwiečny u Dziciaci,
A my budziem ahledaci.
(dwa razy.)

(Pad kaniec druhoj strofki wychodziać sa sceny i piajuć dalej za scenaj, ścišajučy).

— Ŭsich ludziej Boh kormić, bača,
A tut Jezus ŭ stajni płača.
A ci-ž heta sprawiadliwa?
Ŭ niebie dziwa, ludziam dziwa.
(dwa razy)

SCENA VII.

Symonka — (Wyjšaŭ pieršy. Ŭbiahaje ŭznoŭ na scenu) — Ach Boža moj, Boža! Ja-ž zabyŭsia torby: a tut maje placki. (Uskładaje torbu) — Smačnyja placki! achwiaruju ich Mesyjašu. (Wybiahaje, zabyŭšysia pałki)

(Zara waračajecca) — Wot tabie na! zabyŭsia pałku ŭziać, a Jakubok moža pieršy budzie ŭ stajency... ničoha, dahaniu jaho! (Chwaciŭšy pałku, źnikaje za scenaj i dahaniaje. Ahoń tuchnie) Čuwać jašče pajańnie, ale štoraz cišej:)

— Ludzi ciažka sahrašyli
I na piekła zasłužyli:
Ludziej hrešnych Boh škaduje
I ad piekła nas ratuje.
(dwa razy).

(Zapadaje kurtyna).

Kaniec.

katalikoŭ — 8,177,522, a duchawienstwa razam z biskupami — 5,743 asoby.

Biełarusaŭ katalikoŭ uschodniaha abradu jašče duža mała. Praca ŭnijnaja, praca dzieła spałučeńnia Biełarusaŭ prawasłaŭnych z Katalickim Kaściołam jašče, možna skazać, tolki ŭ zarodku. Daść Boh — pojdzie jana pamysna i Biełarusy prawasłaŭnyja wiernucca pad uładu najwyšejšaha pastyra Chryścijanstwa św. Ajca, wiernucca da wiery baćkoŭ swaich.

M. B.

Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.

Kanhres litoŭskich katalickich studentaŭ adbyŭsia ŭ minułym miesiacy ŭ Koŭnie. Padčas Kanhresu, miž inšymi sprawami, šyroka była abhawarwana sprawa litoŭskaha katalickaha ŭniwersytetu. U pracach Kanhresu prymaŭ učaście biskup Rejnys. Kanhres praz arcybiskupa Skwireckisa wysłaŭ prywitalnuju telehramu św. Ajcu, ad jakoha atrymaŭ bahasławienstwa dla litoŭskaj moładzi.

Katalictwa ŭ Mandžuryi. Hazety padajuć, što ŭ Mandžuryi, nia hledziačy na apošnija tam wojny, dawoli pamysna i nadziejna raźwiwajecca katalictwa, asabliwa ŭ niekatorych miajscoch. Tak napr. niadaŭna paŭstała nowaja misyjnaja stancyja Peiken, dzie była takža adkryta i škoła. Woś-ža dziakujučy hetaj škole pryniało ŭžo chrost bolš jak tysiača asob, jakija sami takža dalej pašyrajuć Ewaneliju siarod bratoŭ swaich.

Misyjnaja dziejnaść u Kitai. Sprawazdańnie z misyjnaj dziejnaści ŭ Kitai za apošnija dziesiać hadoŭ wykazwaje, što jość tam 17 wikaryjataŭ apostalskich i prefektur, pawieranych miajscowamu kitajskamu duchawienstwu z 10 biskupami, takža kitajcami, na čale. Ahułam značny akazaŭsia postup u pracy misyjnaj, kali za pracu hetu ŭziałosia miajscowaje kitajskaje duchawienstwa.

Misyjnaja niadziela. Niadziela 23 X. siol. h. na ŭsim katalickim świecie była paświačana misyjam. Usich katalikoŭ na świecie 351,839 665 asob, z hetaj ličby na krai pahanskija prypadaje 13 miljonaŭ. Hadawy pryrost pahan, što prymajuć katalictwa, wynosić bolš-mienš paŭmiljona. U niadzielu misyjnuju na intencyju pamysnaj pracy na misijach adbywalisia na ŭsim świecie nabaženstwy, ładzilisia adpawiednyja akademii, źbiralisia achwiary i t. d.

Achwiarnaść induskich dziaciej. Niadaŭna ŭ dyecezii Dacca (Indyja) katalickija misyjanary u m Mymensingh zbudawali kaściol. Padčas paświačeńnia hetaha kaścioła było kazańnie, u jakim wiernyja zaachwočwalisia da afiar na ŭtrymańnie jaho. Woś-ža paśla kazańnia źjawilisia da misijanaraŭ katalickija induskija dzieci z miajscowaj misyjnaj škoły i zajawili, što jany tak-ža chočuć złažyć achwiaru na kaściol, ale nia majuć hrošy, dyk dziela hetaha na niekatory čas admaŭlajucca ad ryby na abiedzie až pakul nie zaaščadzicca suma troch rupij.

Fabryka katalickich filmaŭ. U Dublinie (Irlandyja) byŭ niadaŭna praz radyjo adčyt katalickaha ksiandza O. Ball'a, jaki zaklikaŭ irlandskaje hramadzianstwa da stwareńnia fabryki katalickich kinowych filmaŭ. Na hetkuju reč patreba 150 tysiač dalaraŭ. Padobnyja fabryki ŭžo isnujuć u mnohich krajoch.

Katalictwa ŭ Marokko. U hetym krai miascowyja zakony zabaraniajuć misijanaram šyryć Ewaneliju siarod tamtejšaha nasielnictwa. Dziela hetaha praca tam katalickaha duchawienstwa ahraničwajecca tolki da eŭropejcaŭ, jakich tam jość 150 tysiač.

Asiarodak niamieckaj dabradziejnaści. U Kolonii ŭ najbližejšym časie maje być atkryty Niamiecki Katalicki Instytut Dabradziejny, uładžany pawodle najnawiejšych wymohaŭ nawuki i techniki. Pry Instytucie paŭstanie škoła špitalnych pracaŭnikoŭ i špital.

Z biełaruskaj niwy.

Adwiedziny pamioršych. U dzień Zadušny na mohiłkach Rosy nad mahiłaj Kaz. Swajaka i Jadwihina Š. sabraŭšysia było dawoli mnoha Biełarusaŭ, jakija aświačali mahiły świečkami, a takža piajali relihijna-narodny hymn „Nie pahasnuć zorki ŭ niebie"... Astajecca tolki paškadawać, što zabylisia ab mahiłcy Tekli Stanišeŭščynki, wydatnaj baraćbitki na niwie biełaruskaj aświety, a takža dwa razy škadawać, što jość Biełarusy, jakija na miejscy świątym niaprystojna wiaduć siabie: kurać, wyščyrajuć zubu i h.d. Takija niachaj lepš išlib u karčmu...

Biełarusaŭ pad Polščaj apošni dziaržaŭny śpis naličyŭ paŭtara miljona. Sapraŭdy-ž usich pad Polščaj Biełarusaŭ jość bolš dwuch miljonaŭ. Jak adbywałasia apošniaja pierapiś nasielnictwa — usie dobra wiedajem.

15 ja ŭhodki „Biel. Krynicy". 8 X siol. h. minuła 15 hadoŭ, jak wychodzić časopiś „Biel. Krynica". Što da stałaści i trywałaści jość heta najstarejšaja biełaruskaja hazeta.

Świata aščadnaści. Uwieś eŭropejski świet ad niekalkich hadoŭ 31.X kožnaha hodu abchodzić świata aščadnaści. Hety-ž dzień sioleta, choć skromna, ale adświatkawali takža i Biełarusy ŭ Wilni. U hety dzień inž. Ad. Klimowič pračytaŭ lekcyju ab aščadnaści. Paśla lekcyi była dawoli cikawaja i pawučalnaja dyskusija.

Sud nad red. J. Paźniakom. 15.X u Wil. Haradzkim Sudzie razhladałasia sprawa red. „Biel Krynicy" J. Paźniaka za źmieščanuju ŭ swaim časie ŭ hetaj hazecie sprawazdaču ab apošnim Źjezdzie BChD. Abwinawačanaha sud apraŭdaŭ.

Wyjšli z druku: Fr Alachnowiča — U lasnym haščary. Kazka ŭ adnym akcie dla dziaciej małodšaha wieku i Statut Biel Nawuk.-Krajeznaŭčaha T-wa ŭ Łatwii, u Ryzie sioletnim hodam.

Dziesiacilećcie. 7 minułaha mies. siol. h. u Drahičynie nad Buhom rektar tamtejšaj mienšaj seminaryi duchoŭnaj, Ks. dr. Ant. Rojka (Biełarus) abchodziŭ dziesiacilećcie swajej pracy na stanowiščy rektara henaj škoły — śpiarša ŭ Nawahradku, a paśla ŭ Drahičynie. Z hetaj pryčyny J. E. biskup Pinski naznačyŭ jaho hanarowym Kanonikam. Nažal Ks. rektar zapadaje na zdaroŭje. Woś ža składajem jamu na hetym miejscy dwajnyja pažadańni — zdaroŭja i dalejšaj płodnaj pracy na Chrystowaj niwie.

Naznačeńnie. a. Zenon Šymkiewić, unijacki probašč u Stoŭpcach, naznačany na takoje-ž stanowišča ŭ Zboraž.

Uzrost pokliku da duchoŭnaha stanu siarod biełaruskaj moładzi prajaŭlajecca značny: kandydaty da hetaha stanu pastupajuć u duchoŭnyja seminaryi: u Wilni, u Pinsku, u Dubnie, u Albertynie.

Pawarot ksiandza Biełasusa z Sałowak. Niadaŭna wiarnuŭsia z Sałowak i pokulšto prabywaje ŭ Waršawie a. D. Nawicki, Biełarus, unijat. Paświačany na ksiandza byŭ jon na tych-ža Sałoŭkach prabywajučym tam biskupam Słoskanam. a Nawicki jak wiazień prabyŭ na Sałoŭkach siem hadoŭ, a ŭ inšych wastrohach dwa hady. Akazwajecca, što na Sałoŭkach wiaźni ksiandzy mahli atpraŭlać św. Imšu, a chto chacieŭ moh być na jej da 1 pnia miesiaca siol. h. Siarod prawasłaŭnych u S.S.R.R. zaznačajecca dawoli wyraznaja sympatyja da pajadnańnia Carkwy z Kaściołam.

Katalickaja praca ŭ Čechaŭ. Siarod Čechaŭ katalikoŭ pamysna raźwiwajecca praca dabradziejnaja. Praha źjaŭlajecca asiarodkam hetaha ruchu. Budžet českich dabradziejnych katalickich arhanizacyjaŭ za 1931 h. wynosiŭ 31 miljon česk. karon. — Niadaŭna ŭ Bernie adbyŭsia źjezd katalickich českich rabotnikaŭ, jakija majuć 537 arhanizacyjaŭ i 25 tysiač siabraŭ.

Katalickija ŭniwersytety ŭ Francyi. Isnuje tam piać takich uniwersytetaŭ: u Paryžy, u Lille, u Lionie, u Angers i ŭ Tuluzie. Najwažniejšaj katalickaj wučelniaj i hałoŭnym asiarodkam katalickaha duchoŭnaha žyćcia źjaŭlajecca Katalicki Instytut u Paryžy.

Roznyja cikawaści.

Les na dnie mora. Niamieckija hazety pisali niadaŭna, što miž Rugijaj i bierahami Šwecii, na dnie Bałtyckaha mora, rybałowy zaŭważyli les, jaki padčas pahody widacca całkom wyrazna, choć hłybinia mora siahaje ŭ henym miejscy 40 metraŭ. Akazwajecca, što wiestka heta nia jość nawinoj, bo isnawańnie takich lasoŭ śćwierdżana nia tolki na mory Bałtyckim, ale takža i na Paŭnočnym. Wučonyja tłumačać, što paśla ladowaha peryjadu dno Bałtyku i mora Paŭnočnaha śpiarša padniasłosia tak, što ŭtwaryła suš, a pa doŭhim času, kali suš heta była ŭžo pakryŭšysia ŭsiakaj raślinnaściaj, a takža i lesam, uznoŭ apała. Les na dnie mora zachawaŭsia wykl učna ihlasty, a liściasty zhniŭ. Niekatoryja z hetych padwodnych lasoŭ pałożanyja tak miełka, što padčas adpływu mora na pawierchni wady widać ich wierchawiny.

Wyniki ŭradžaju ŭ Polščy ŭ 1932 h Pawodle najnawiejšych padličeńniaŭ uradžaj u Polščy ŭ sioletnim hodzie ŭ paraŭnańni z hodam letašnim wyhladaje hetak: pšanicy mienš na 32,8 proc., žyta bolš na 12,4 proc., jačmieniu bolš na 4,2 proc., aŭsa bolš na 3,1 proc., bulby mienš na 1,4 proc.

Skolki ŭ Amerycy i na ŭsim świecie žydoŭ. Pawodle świežych padličenniaŭ za 1932 h. usich žydoŭ u Amerycy 4,228,000, a na ŭsim świecie — 15,200,000.

Samaloty dla misijaŭ. Hazety pišuć, što św. Ajciec u chutkim časie wydaść adozmu da ŭsiaho chryścijanskaha świetu, zaklikajučy žbirać achwiary na kuplu 50 samalotaŭ dla patreb misijaŭ. Samalotami buduć misijanary korystacca pradusim u tych rajonach, dzie zdarycca hoład, abo pošaść jakaja, ziemletrasieńnie, ci što inšaje takoje, kab paciarpieŭšym pamahać i apiakawacca imi.

U Waršawie licytujuć 900 kamianic. Waršaŭskaje Kredytowaje T-wa za daŭhi wystawiła na licytacyju až 900 kamianic. Publičnaja pradaža ich adbudziecca ŭ śniežni i ŭ studzieni. Doŭžny hetyja kamianicy 13 miljonaŭ zł. Biada henaha T-wa tolki ŭ tym, što ci kupie chto henyja kamianiay?!

40-hadzinny tydzień pracy. Administracyjnaja Rada Mižnarodnaha Biura Pracy ŭ Żenewie na prapazyku italijskaha ŭradu pryniała pastanowu skaracić čas pracy da 40 hadzin u tydni pry staroj płacie. Pastanowa heta pryniata 16 hałasami prociŭ 6. Za pastanowaj hałasawali: Italijcy, Niemcy, Francuzy, Kanadyjcy, Palaki: Pastanowa ŭwojdzie ŭ žyćcio ŭ studzieni miesiacy 1933 h.

Niehramatnaść u Polščy. Na padstawie apošniaha śpisu nasielnictwa śćwierdżana, što niehramatnych ŭ Polščy duža mnoha, bo až 32 proc. usiaho nasielnictwa wyšej 10 hadoŭ. Bolš niahramatnych žanok, mienš mužčyn. Pa haradoch niahramatnych mienš, bo tolki 15,9 proc. Katalikoŭ niahramatnych 24,8 proc., ewanhielikaŭ — 12,5 proc., žydoŭ — 28,3 proc., hrekakatolikaŭ až 48,8 proc. niahramatnych. Najbolš niahramatnych miž prawasłaŭnymi, bo až 72 prac.

Śmierć wučonaha jezuita. U minułym miesiacy pamior u Paryžy metereoloh jezuit a. Froc. Pracawaŭ jon cełу rad hadoŭ u obserwatoryi Zika-Wei kala Šanhaju. Heta hałoŭnaja infarmacyjnaja stancyja dla karabloŭ i samalotaŭ. Swaimi mudrymi pradskazami pahody a. Froc mnohim marynaram i pilotam acaliŭ žyćcio, aściarahajučy ich prad pawietranymi burami. Francuski ŭrad nahradziŭ wučonaha zakońnika kryžam Honorowaj Lehii.

Poŭnaje bankroctwa bahača Rotšylda. Baron Ludwik Rotšyld, prycisnuty sučasnym kryzisam złažyŭ u Wienie prad sudom prysiahu, što nia maje nijakaj majemaści. U pałacy, katory niekali byli byŭ jaho ŭłasnaściaj, zajmaje tolki dwa pakoi i kuchniu. Žywie z łaski siamji swajej.

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.
Knižka treciaja.

Raździeł XXXIV.

Chto sapraŭdy lubić Boha, toj lubić jaho nad usio i ŭwa ŭsim.

1. Woś Boh moj i ŭsio majo. Čaho ž bolš jašče chacieć dy ab jakim ščaści latucieć?

O, sałodkaje i miłaje słowa! Adnak tolki tamu, chto lubić Słowa adwiečnaje, a nia świet i ŭsio, što jość na świecie.

Boh moj i ŭsio majo. Dawoli słoŭ hetych tamu, chto ich razumieje i z wialikaj radaściaj paŭtarać ich budzie toj, chto sapraŭdy lubić Boha.

Kali Ty prysutny — ŭsio jość wiasiellem, kali niama Ciabie — ŭsio smucicca.

Ty serca supakojwaješ, daješ supakoj wialiki i radaść biazdonnuju.

Dziakujučy Tabie hetak radasna my hladzimo na ŭsio dy ŭsiudy Ciabie chwalim; biez Ciabie ničoha nam nia budzie da ŭspadoby. Kab niešta było nam miłym i pryjemnym, treba ŭ im prysutnaści łaski Twajej i świataa mudraści Twajej.

2. Chto Ciabie lubić — usio jamu dobra. A chto ŭ tabie nia maje swajej radaści— što-ž budzie jaho paciechaj?

Ale mudracy świetu i ludzi zmysłowyja adkidajuć mudraść twaju i hinuć, bo ŭ pieršych adna tolki marnaść, a ŭ druhich śmierć toicca.

A tyja, jakija Ciabie naśledujuć, pahardžajučy świetam i moračy swajo cieła iduć za taboj, — majuć sapraŭdnuju mudraść, bo kinuli jany marnaść dziela praŭdy, a cieła dziela ducha.

Henym Boh radaść wialikaja: i kali najduć jany što dobraje ŭ tworach — ŭsio heta zaŭsiody skirujuć na chwału Twarca swajho.

Inšaja adnak i wielmi nat inšaja radaść Twarca i stwareńnia, wiečnaści i dačasnaści, światła pieršapačatnaha, wiečnaha, niastworanaha i świątła, što ad jaho świecicca.

3. O świątło wiečnaje, što zichaciš jaśniej za ŭsiakaje świątlo stworanaje, z wyšyni Swajej kiń na mianie piarun jasnaty, jaki aświaciŭby ŭsiu hłybiniu serca!

Ačyści, razwiasiali, aświaci dy ažywi ducha majho mahutnaściu swajeju, kab złučyŭsia ja stulna ŭ zachopleńni wialikim na wieki z Taboju.

O, kali-ž prydzie henaja ščaśliwaja i pažadanaja chwilina, kali Ty nakormiš mianie swajeju prysutnaściu dy budzieš mnie ŭsim uwa ŭsim?

Pakul nia prydzie taja chwilina, datul niama poŭnaha ščaścia! Dahetul, na žal, žywie ŭwa mnie stary čaławiek, jašče nia zusim raskryžawany, jašče nia zusim zamorany.

Dahetul jašče chapaječ jamu siły zmahacca z ducham, wiadzie jon duchowuju baraćbu dy dušy majej nie daje panawać spakojna.

4. Ale Ty, *što władaješ siłami mora i strymliwaješ ruch chwalaŭ jahonych* (Ps. 88, 10), paŭstań, pamažy mnie.

Raściaruš narody, jakija chočuć wajny (Ps. 67, 31), razžani ich mahutnaściu swajeju.

Pakažy, prašu, wialičyniu Twaju i chaj budzie prasłaŭlena praŭša Twaja, bo-ž niama inšaje nadziei, ci inšaje abarony, jak u Tabie, Hospadzie Boža moj!

Raździeł XXXV.

Niama dzie schawacca ŭ žyćci dačasnym ad spakusaŭ.

1. Synie, nikoli ty nia jošć biaśpiečnym u hetym žyćci, ale pakul žywieš — zaŭsiody treba tabie zbroi duchowaje.

Siarod worahaŭ žywieš, a jany lewaruč i prawaruč napadajuć na ciabie.

Dyk kali nia budzieš karystacca abaronaju ščyta ciarpliwaści — nia doŭha cełym astaniešsia.

A na't bolš, bo kali nie ŭćwiardziš serca swajho ŭwa mnie dy nia budzieš mieć ščyraje achwoty strywać usio dziela mianie — nia zdolaješ pieramahčy henaje napaści pakus i dastać palmy bahasłaŭlenych.

Woś-ža treba tabie mužna skroś prachodzić i mahutnaju rukoju adbiwacca ad supraciŭnikaŭ.

Bo pieramožcawi manna dasca, dola-ž pałachliwaha mizernaćś wialikaja.

2. Kali chočaš u dačasnym žyćci adpačywać, jakim čynam wysłužyš wiečny adpačywak?

Spadziejsia-ž nie wialikaha supakoju, a dumaj ab wialikaj ciarpliwaści.

Šukaj sapraŭdnaha supakoju nie na ziamli, a ŭ niebie, nie ŭ ludziach ci inšych tworach, a ŭ Bohu adnym.

Dziela lubowi Boha achwotna ŭsio treba trywać, heta znača: pracu, bol, spakusy, prašledawańni, kryŭdu, biednaść, chwaroby, abmowu, napaminańni, ździek, źniawahu, kary i pahardu.

Usio heta ŭćwiardžaje cnotu, wyprobwaje nowaha žaŭniera Chrystowaha i placie niabiesnuju karonu.

Ja dam wiečnuju naharodu za karocieńkuju pracu i biazkoncuju sławu za chutka minajučaje upakorańnie.

3. Ci-ž ty dumaješ, što zaŭsiody, kali tolki zachočacca, budzieš karystacca duchowaju supaciechaju?

Światyja maje nie zaŭsiody mieli jaje; a mieli jany wialikija kłopaty dy roznyja spakusy i biedy ciažkija.

Adnak ciarpliwa jany trywali ŭwa ŭsim; bolš spadziejelisia na Boha, čymsia na siabie, wiedajučy, što *ŭsie muki dačasnyja, niedastojnyja tej sławy, jakaja maje wyjawicca ŭ nas* (Ryml. 8, 18).

A ty chacieŭ-by zrazu dastać, što inšyja pa šmatlikich ślozach dy wialikich pracach dastawali.

Čakaj Hospada, mužna pracuj i abdužwajsia ŭ sercy swaim (Ps. 26, 14), nie adstupaj, ale cieła i dušu swaju pałažy dziela chwały Božaje.

Ja ščodra addam usio Tabie, Ja budu z taboju pry ŭsialakich turbotach.

Rździeł XXXVI.

Ab marnaści sudoŭ ludzkich.

1. Synie, prytulisia sercam nazaŭsiody k Hospadu i sudoŭ ludzkich nia bojsia, kali sumleńnie kaža tabie, što ty biazwinny i pabožny.

Dobra tabie i bahasłaŭlony ty, kali hetak cierpiš; nia ciažka budzie tabie ciarpieć, kali na Boha bolš, čymsia na siabie spadziaješsia.

Mnohija šmat haworać i tamu mała treba im wieryć.

Dy i niemahčyma ŭsich zdawolić.

Chacia Pawał św. imknuŭsia ŭsim być miłym u Hospadzie i ŭsio rabiŭ dla ŭsich, adnak zusim nie hladzieŭ na toje, što ludźmi byŭ sudžany.

Redaktar-Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ
Z dazwołu J. E. Wilenskaha Katalickaha Arcybiskupa-Mitrapalita

Biełaruskaja Druim. karnia Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 6—10.

2. Rabiŭ dawoli, bo rabiŭ usio, što tolki mahčyma dziela palepšańnia i zbaŭleńnia ludzkoha, adnak nia zdoleŭ zapabiehčy, kab časam jaho nie absudzili abo nie zniawažyli.

I tamu ŭsio jon paručyŭ Bohu, jaki ŭsio wiedaje, a tolki ciarpliwaściu dy pakoraju baraniŭsia ad błahich jazykoŭ, što skolki chacieli wydumwali na jaho roznuju brachniu dy ŭsialakuju niapraŭdu.

Praŭda, padčas niešta adkazwaŭ jon, kab nia wyšła z jahonaje maŭčanki ludziom słabiejšym zharšeńnia.

3. Chto ty taki, kab treba było bajacca tabie śmiarotnaha caławieka? Siańnia jość jon, a zaŭtra jaho nia budzie.

Boha bojsia, a taho, što ludzi hraziać, pałochacca nia budzieš.

Chto tabie štości zrobić sławami abo łajankaju? Bolš sabie błaha narobić, čymsia tabie: a chto-b jon nia byŭ, nie ŭciače ad Božaha prysudu.

Ty miej Boha pierad wačyma, dy nie pačynaj swarycca.

A kali zdajecca tabie, što woś ciapieraka niechta kryŭdzić ciabie dy soram ad jaho cierpiš zusim biaźwinna, nia złujsia dziela hetaha, kab cieraz nieciarpliwaść nie pamienšyć karony sławy twaje.

A chutčej da mianie padymi ŭ Nieba wočy swaje, bo ja mahu ciabie wybawić z usich hańbaŭ dy ździekaŭ, kab addać kožnamu pawodle dziejaŭ jahonych.

Z palityki.

Budžet Polščy na 1933 34 hod wynosić: 2,449,987,181 zł. wydatkaŭ i 2,089,999,150 zł. dachodaŭ. Pradbačycca takim čynam pieraraschod až na 360,000,000 zł. Najbolš raschodujuć: Ministerstwa Wajny, tady Aświety i Min. Unutranych Spraŭ.

Sabraŭsia Sojm, kab pryniać budžet Sabraŭšysia krychu pahawaryŭ i Prezydent uznoŭ jaho ad'ažyŭ až na 30 dzion. Widać i hetki Sojm nia nadtą ŭradu patrebny.

Biezrabotnych ŭ Polščy naličajecca 146,982 asoby. Ličba heta ciapier stała pawialičwajecca.

Polski Min. Zahr. Spraŭ A Zaleski padaŭsia ŭ adstaŭku, a na jaho miejsca zasieŭ Bek, pałkoŭnik Ciapier, jak bačym, wialikaja moda na pałkoŭnikaŭ.

Amnestyja dla niekatorych wiaźniaŭ ciapier abjaŭlena ŭ Polščy z pryčyny ŭwiadzieńnia nowaha Kodeksu Karnaha.

U Anhlii niespakoj. Wialiki lik biezrabotnych z usich kancoŭ kraju prybyŭ u Londyn, damahajučysia pracy. Dajšło da bojki z palicyjaj. — Biezraboćcie ŭściaž pawialičwajecca. Apošnim časam pačaŭ takža padać anhlijski funt.

Čatyry darohi ŭ Wilniu. Litoŭskija hazety padali pramowu Turaŭskasa, dyrektara „Elty", ab darohach, što wiaduć da Wilni. Daroh hetych lektar naličyŭ čatyry: daroha palityčnaj baraćby, daroha wajennaja, daroha haspadarčaja i daroha kultury.

Biełaruska - litoŭska-ukrainskaja federacyja. Praf. Litoŭskaha ŭniwersytetu M. Biržyška mieŭ palityčnuju lekcyju ŭ Paniawieży, u jakoj miž inšym padčyrknuŭ, što Litwa musić šukać sajuźnikaŭ u Biełarusach i Ukraincach, kali choča swaju stalicu pieranieści ŭ Wilniu. Supracoŭnictwa Litoŭcaŭ, Biełarusaŭ i Ukraincaŭ pawinna adbywacca nia tolki ŭ Polščy, ale takža i na mižnarodnaj arenie. Dalej praf. Biržyška dakazwaŭ takža patrebu raźwiwać ideju biełaruska - litoŭska-ukrainska dzlaržaŭnaj federacyi.

Apost. Stal. praciŭ wynaradaŭlańnia Tyrolcaŭ. Italijski fašystoŭski ŭrad prajektawaŭ wysłać u Tyrol (jaki ad Aŭstryi adyšoŭ da Italii) 30 ksiandzoŭ Italijcaŭ, jakija pracawali b tam dziela wynaradaŭleńnia sławianskaha narodu. Woś-ža św. Ajciec hetamu stanoŭča spraciwiŭsia.

U Amerycy apošnim časam biezraboćcie źmienšyłasia na 500.000 čaławiek. Usich ciapier biezrabotnych naličajuć 11 miljonaŭ.

U Hišpanii choć prašled Kaścioła całkom nia spyniŭsia, to ŭsioždyki značna asłabieŭ. Užo ŭ chutkim časie majuć nawat pačać dalej wychodzić niekatoryja spynienyja katalickija hazety.

Rossewelt i papieskaja encyklika. Kandydat na Amerykanskaha prezydenta Rossewelt u wadnej z swaich lekcyjaŭ prytačyŭ adrywak z papieskaj encykliki „Quadragesimo anno" ab złych wynikach, pływučych z faktu nahramadźwańnia bahaćcia ŭ rukach žmieni bahačoŭ, padčorkiwajučy adnačasna, što encyklika pachodzić ad adnej z najbolšaj siły, jakija isnujuć na świecie i jość adnym z najwialikšych dakumentaŭ našaha času.

Kitajskija biskupy ab zabureńni na Dalokim Uschodzie. U krasawiku miesiacy siol. h. biskupy Kitajcy źwiarnulisia z piśmom da Lihi Narodaŭ, u jakim pratestujuć praciŭ eŭropejskaj dumki, što byccam Kitajski narod sam saboj kirawacca nia moža i što dziela hetaha byccam jamu patrebnyja apiakuny. Woś-ža biskupy padčorkiwajuć, što heta niapraŭda i što hetak dumajuć i hetkija dumki pašyrajuć tyja, kamu heta karysna i što nieparadki, zabureńni i nawat wojny ŭ Kitai padtrymliwajuć čužyncy.

Wilenskija nawiny.

Ubohija na wulicach Wilni. Apošnim časam na wulicach Wilni pajawiłasia mnoha ŭbohich, jakija prosiać u prachodziačych padmohi. Čamu ab arhanizawanaj dla ich padmozie i apiecy nie pakłapaciacca roznyja wilenskija dabradziejnyja tawarystwy — niezrazumieła.

Uračystaść Chrysta-Waładara, jakaja prypadała 30.X. siol. h. u Wilni ahbyłasia duža pawažna. U ahulnaj pracesii na wulicach Wilni pryniało ŭdzieł da 50 tysiač narodu.

Biezrabotnyja. Na dzień 30.X siol. h. u Wilni naličali biezrabotnych 5549 asob. Biezraboćcie ŭściaž uzrastaje.

Likwidacyja handlu adbywajecca značna. Za minuły wiesiac źlikwidawana 12 kramaŭ. Padatki handlowaje i pramysłowaje žyćcio padcinajuć niamiłaserna.

Šukajuć padatkaŭ pa chatach. U minułym tydni da kupca Lejbkowiča (Skapoŭka 6) źjawiŭsia sekwestratar z palicyjaj, zrabiŭ rewiziju i zabraŭ, jakija znašoŭ, hrošy i wartasnyja papiery. Stacca heta moža i z kim inšym, nia tolki z Lejbkowičam, bo hetak rabić sekwestrataru pazwalaje nowy zakon. Słowam, dažylisia!..

Paštowaja skrynka.

D. A. Jak bačycie, pakrysie drukujem. Prydzie čas, kali i z reštaj budzie toje samaje.

W. K. Rukapis atrymali. Skarystajem.

A. M. Nie zrazumieli, ab što Wam raschodzicca. Pišecie wyraźniej.

R. S. Z wašych planaŭ ničoha nia wyjdzie.

C. N. Dobraja biełaruskaja knižka pawinna być najlepšym Wašym pryjacielem.

B. E. Nie apłačana, prosim parupicca.

F. I. Pokulšto nia spyniajem, ale kali ničoha nie zapłacicie, to heta prydziecca zrabić.

Kutok śmiechu.

*

— Zahad — heta reč świataja, — kaža kapral rekrutam - kali atrymaješ zahad, što maješ zastrelicca, dyk musiš heta zaraz zrabić i zameldawać ab hetym mnie, swajmu družynowamu.

*

Niespraktykawany sudździa da spraktykawanaha złodzieja, što siadzić u wastrozie: — niaščasny ty, što-b skazaŭ twoj baćka, kab dawiedaŭsie, što ty kraŭ.

Možacie pan sudździa jaho ab hetym zapytacca, jon tut siadzić u kamery wobak mianie.

*

— Achwotna pryniaŭ-by na słužbu, ale ci wy znajecie dwajnuju buhalteryju.

— Ale-ž panie, ja na majej apošniaj słužbje wioŭ buhalteryju trajnuju: adnu dla načalnika z praŭdziwym zyskam, adnu dla jaho supolnika z małym zyskam i adnu dla ŭradu padatkowaha biaz zysku.